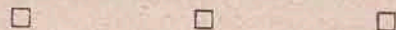

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

REDACTOR:
SEBASTIAN BORNEMISA

Cuprinsul:

- S. B.*: Semiluna, articol.
Elena Farago: Despărțire, poezie.
Ion Agârbicean: O glumă, schiță.
Z. Bârsan: Cântec, poezie.
M. Sadoveanu: Povestea cu privityhitoarea.
Lerui-Ler: Cronică rimată, poezie.
Adrian Corbul: Viața la Paris.
Ovidiu Hulea: Nocturnă, poezie.
Dr. M. Hârsu: Pojarul, articol.

FLORI DE-O ZI:

- R. M.*: Aurul polului nordic.
A. M.: Moda nouă.
B.: Răvaș lui Ruch William.
Centenarul preparandiei gr.-or. române din Arad.

SCRISORI DELA REDACȚIE

ILUSTRĂȚII

NOUTĂȚI LITERARE

— Editura „Librăriei Naționale“ S. Bornemisa —

„Librăria Națională“ S. Bornemisa a început, pe lângă mari jertfe materiale, să publice o serie de scrieri alese, menite a pătrunde în casele românești ca aveau cărți sănătoase și de-o incontestabilă valoare literară. Din aceste scrieri, pe cari le recomandăm cu toată dragostea publicului românesc, până acum au apărut următoarele:

1. Ion Agârbiceanu: Schițe și povestiri. Prețul coroane 2.—. Acesta e cel mai nou și cel mai ales volum al puternicului prozator ardelean, care a împodobit până acum cu atâtea volume de valoare literatura noastră. Domnul Ion Agârbiceanu e de altcum în destul de cunoscut publicului nostru, ca să mai fie nevoie să atragem deosebit luarea aminte a publicului asupra oricărei cărți a sa. E azi cel mai cetit scriitor ardelean atât în România cât și în Ardeal, căruia i-a succedat în urma marelui său talent să fie pretutindeni recunoscut și apreciat. Volumul „*Schițe și povestiri*“, care are peste 300 de pagini, mai are însă o mare calitate: e cel dintâi volum al autorului, în care s'au publicat cele mai succese piese literare, alese de însuși autorul. O parte din bucățile din volum sunt aproape absolut necunoscute publicului nostru, fiind ele publicate pentru prima oară în „*Viața Românească*“, care e oprită a trece granița țării noastre.

2. Liviu Rebreanu: Frământări. Prețul cor. 1'50. Autorul acestui volum e un talentat scriitor din generația mai nouă, de origine din Ardeal, care a trecut în România, publicând scrierile sale mai ales în „*Viața Românească*“ și în alte reviste de seamă de dincolo. E mult apreciat mai ales în urma talentului său, care-l ajută să aștearnă pe hârtie stări sufletești grele și să dea personajelor întotdeauna o culoare bogată și nimerită. Subiectele și le alege mai ales din stratul de jos al societății și aduce înaintea noastră tipuri dela țară, figuri mărunte din vieța orașelor: pe „*golani*“, în cari condeii lui subtil află întotdeauna ceva de poetizat și de zugrăvit. Volumul „*Frământări*“, e cel dintâi volum al autorului, pe care „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa l-a edat cu toată nădejdea, că publicul nostru va ști să aprecieze și să încurajeze pe un talentat scriitor tânăr, așa, după cum o fac aceasta și alte popoare culte din Apus.

3. Victor Eftimiu: Poemele Singurătății. Prețul 2 coroane. Autorul neîntrecutei piese „*Înșiră-te mărgărite*“ ne dă sub titlul aceasta un elegant volum de poezii, scrise într-o formă din cele mai succese și într-o limbă ușoară, cum dela Vasile Alexandri încoace nu s'a prea scris. În lirismul dulce alui Victor Eftimiu se îmbracă într-o aleasă haină literară cele mai subtile sentimente, cari au o notă proprie: duiosia subtilă și o formă poetică din cele mai sonore. Astăzi Victor Eftimiu e unul dintre puținii scriitori fericiți, ale căruia scrieri sunt, mai ales în România, cele mai gustate și mai cu drag cetite. Pentru noi e o mândrie, că autorul activitatea literară și-a început-o la noi în Ardeal, sub mână conducătoare a lui Octavian Goga, în „*Țara Noastră*“.

4. Alexandru Ciura: Amintiri. Prețul cor. 1'60. Cel mai gingaș prozator al nostru din Ardeal, ne dă în volumul acesta un șir întreg din dulcele și duiosale sale amintiri din copilărie, despre oameni și locuri din țara moților. Scrise într-o limbă aleasă și plină de poezie, ele procură în clipe de repaos cele mai plăcute momente sufletului, care caută într'adevăr plăcere și distracție în cărți. Volumul dlui Alexandru Ciura la apariție a fost salutat de „*Viața Românească*“, și de toate revistele, cari s'au ocupat de el, cu cele mai călduroase vorbe, ca cea mai de seamă noutate literară.

5. „Almanahul scriitorilor dela noi“. Prețul cor. 1'60. Această carte în felul e o mică istorie literară a tuturor scriitorilor ardeleni azi în viață. Cuprinde fotografia, biografia și datele bibliografice alor 46 de scriitori născuți în Ardeal și o bucată literară inedită de-a fiecăruia din acești scriitori. Ca o ilustrare a întregii noastre vieți literare, la urmă dă în faximil capul tuturor ziarelor și revistelor românești dela noi, și pe scurt istoricul acestora dela înființare, relevând la foile politice și pedepsele ce-au avut să le 'ndure acestea pentru lupta lor pe terenul politicii naționale.

6. Ermil Borcia: Versuri flușturate. Prețul 60 bani. Domnul Ermil Borcia e azi singurul nostru umorist de seamă care ca redactor al revistei umoristice „*Bobârnaci*“, dă dovezi de un talent umoristic plin de vervă. Volumul „*Versuri flușturate*“ are pagini umoristice pline de spirit, cari îți procură adevărată plăcere cetindu-le.

7. „Cele mai frumoase“. Prețul 60 bani. E un drăgălaș volum de poezii populare aranjat cu multă îngrijire, care merită să stea pe masa oricărui inteligent, care află farmec în versurile dulci și fermecătoare ale poporului nostru. Poeziile sunt împărțite după felul lor de-a fi: de dor, de dragoste, de jale, de bătaie de joc, cătănești, blăstămuri, etc.

— Tot în editura „*Librăriei Naționale*“ S. Bornemisa au mai apărut două tablouri naționale în color, cari reprezintă scene din istoria neamului nostru. Acestea sunt:

1. „Întrarea lui Mihai Viteazu în Alba-Iulia la 1599“, în mărime de 47×59 cm., reproducere după tabloul original care fusese pe vremuri în posesiunea unei episcop gr.-cat. Tabloul reprezintă scena, când marele voevod Mihai Viteazu însoțit de generali și de ostași, intră pe poarta din dos a cetății Bălgradului. În poartă îl așteaptă episcopul romano-catolic, în odăjdii de sărbătoare, salutându-l ca pe noul stăpân al Ardealului. Prețul franco recomandat e cor. 2'75.

2. „Capii revoluției țărănești din 1784“: Horia, Cloșca, Crișan. Tabloul dă fotografiile în color ale eroilor noștri din această revoluție, reproduse după fotografia picturilor din muzeul Bruckenthal. Mărimea tabloului e 45×65 cm. Prețul franco recomandat e cor. 2'75.

— „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa roagă pe onoratul public românesc să binevoiască a o sprijini în jinta ce-o urmărește, comandând aceste scrieri alese și tablouri naționale. Comandele să se adreseze la oricare librărie, ori direct la „*Librăria Națională*“ S. Bornemisa, Orăștie—Szászváros.

COSINZEANA

REVISTĂ LITERARĂ ILUSTRATĂ

* *

REDACTOR: SEBASTIAN BORNEMISA

SEMILUNA

A fost mare și puternică, temută și îngrozitoare. După ce s-a înfipt pe turnul bisericii sf. Sofia, în locul crucei care reprezintă iubirea și lumina, a pornit cu turbare și cu fanatism, să-și estindă stăpânirea peste Europa întreagă. Gemenă văzduhul de strigătele înăbușite ale creștinilor uciși de ea, și zarea îndepărtată se înecă în fumul ce ieșea din bisericuțele de lemn și din casele celor cari credeau în Cristos. Bașibuzucii, acești bandiți ai codrilor din Azia-mică, îngrozeau cu strigătele lor plaiurile liniștite și îi duceau vestea cruzimei până departe. Sute de ani peninsula balcanică a fost dripită de sălbătăcia ei, care nu cunoștea milă și iertare, și sute de ani ea a stat înfiptă în turlele bisericilor prefăcute în geamii. Și în vremea aceasta ea nu a dat popoarelor subjugate nimic din ce dau de obicei învingătorii celor învinși. N-a dat nici învățătură, nici obiceiuri, nimic-nimic din ale sale. A rămas deapururi mândră și rece și se mulțamea în trândăvia ei de stăpână absolută cu dijele ce i le aducea bietul creștin în semn de supunere și de recunoaștere a stăpânirii ei. Deapururi respingătoare a tot ce nu eră înrudit cu ea, a fost o plagă pe neamurile subjugate, din care a căutat să stoarcă și ultima licărire de energie. În războaiele ce le purtă nu cunoștea cruțare și sub ascuțișul iataganelor ei deopotrivă cădea capul luptătorului, ca și al femeii plâpânde. Doar pe copilașii voinici îi cruță, dar nu din milă, ci cu gândul hain, ca ducându-i departe de țara lor, timp de douăzeci de ani să-i crească în obiceiurile sale fanatice și-atunci să le dea drumul asupra părinților lor creștini. Acești copii furați, lenicerii, au fost cei mai viteji oșteni ai ei cari i-au secerat cele mai strălucite învingeri în toate timpurile. În îngâmfarea ei stupidă eră șireată, dar șiretenia aceasta niciodată nu s-a putut ridica peste brutal și barbarism.

Sprijinită pe-o religie egoistă și fanatică, când își trimețea oștenii în luptă, îi mângăia cu poveștile huriilor din cealaltă lume, ca aceștia să se arunce orbiș în gurile morții. Cât timp a stăpânit popoarele, la acelea a stagnat orice mișcare culturală, orice îndemn spre lucruri bune și folositoare. În locul curățeniei, pe străzile orașelor în cari stăpâniă ea, se încuibă murdăria și iazmele molipsitoare ale holerei și-ale ciumei din îndepărtatul orient. Toate întinderile peste cari stă-

pânise, sub stăpânirea ei au luat o formă de părăginire și de putregiune. Viața castă a încetat și imoralitatea și-a 'ntins mrejele sale murdare pe sufletul oamenilor...

N-a avut nici un rost superior de-a fi, și tocmai fiindcă nu l-a avut, puterea ei a dăinuit numai atâta, cât a putut fi ajutată de spadă. Odată ce a fost învinsă undeva, dezastrele ei au urmat unele după altele, mai repede decât învingerile orgolioase. Rând pe rând a fost silită să-și retragă armatele de pe pământurile robite și cea din urmă stăpânire a ei a fost aceasta, ce a avut asupra Macedoniei și a Albaniei.

După pierderea epocelor de glorie s-a mulțumit zi de zi tot cu mai puțin, căci trebuia să se mulțumească.

Dupăcum nu a putut și nu a voit să civilizeze niciodată popoarele supuse, totasemenea n-a lucrat aproape nimic pentru civilizarea neamului său. În loc de virtutea creștinească, care culminează în iubirea deaproapelui, ea n-a știut să sădească în sufletul poporului decât ura față de ghiauri. Cea mai neîmpăcată dușmană a crucei, a prins tot momentul să-i dea acesteia lovituri barbare. De aceea, războaiele împotriva ei au fost aproape totdeauna privite ca războaie, pe care creștinii le-au dus întru biruirea dușmanului învățăturilor drepte ale Mântuitorului. De câte ori s-a încăerat în lupte mari, neamurile creștine și-au dat reciproc mână de ajutor împotriva ei, așa dupăcum fac în timpul de față Bulgarii, Grecii, Sârbii și Muntenegrenii.

Acum e în apunere. Se coboară roșie și stropită cu sânge și-i gata să apună în valurile Bosforului, ca în vecii vecilor să nu mai răsără. Cei cari au suferit veacuri de rândul sub stăpânirea ei, azi îi răsplătesc cruzimea cu aceeaș măsură dreaptă și îndreptățită. Apune, și după ea nu plânge nimeni. Apusul acesta al ei nu trezește în sufletul creștinilor din Europa nici un strop de jale și de melancolie. Sufletul rămâne nemișcat în fața lui, ca la moartea unei ființi, care niciodată n-a inspirat nimănui dragoste.

Dimineața care va răsări după apusul acesta scaldat în sânge, va fi o dimineață frumoasă, cu raze aurii de soare. Creștinii din Balcani așteaptă de-atâta vreme dimineața aceasta menită să dea viață nouă celor, cari până acum s-au încălzit numai la raza rece a ei.

S. B.

Despărțire.

În mohorâta dimineață
Mijesc luminile ca 'n fum,
Și par-că dincolo de drum
S-a isprăvit cu orice viață,
Că nu mai poți zări de ceață
O streășină, un pom, un fum...

Șovăitor vă 'ntindeți pasul
Sub greul jilavului nor,
Vă doare-al gândului fior,
Vă 'neacă lacrimile glasul,
Și mut rămâne „bun-rămasul“
Pe buzele ce par-că mor...

Doar mânilor înfiorate
Se caută, se-ating, se strâng...
Și iată că pe drum se stâng
Luminile odată toate,
Iar inimile ni se strâng
De-aceiaș presimțire poate...

...Și mânilor înfiorate
Se 'nlănțue de par-că plâng...

ELENA FARAGO

O O O

O GUMĂ
ION AGÂRBICEAN

În sfârșit!

Locomotiva flueraș asurzitor, c'o smăcitură trenul se opri, și nenea Gheorghită se coborî în învâlmășala ce crește mereu pe peronul gării. El dădu din coate, se îndesă într'un hamal, răsturnându-i geamantanul de pe umăr, se izbi într'o cucoană voluminoasă, dar răzbi curând s'ajungă la trotuar. Ce-i păsă lui de privirile chiorășe ale cucoanei, de înjurăturile hamalului care-și manifestă astfel credința lui politeistă! Nenea Gheorghită înaintă grăbit pe trotuar, c'un larg suris pe față. Privea cu dragoste, ca la niște ființe scumpe, străzile, casele, piețele, statuetele, parcurile, tot ce-i eșea în drum. Nu mai fusese niciodată în această capitală de județ, și totuși îi părea grozav de cunoscut tot ce vede, de îndată ce se gândi, că de-acum în acest colț de rai are să locuiască.

Parcurse vreo patru străzi lungi, trecuse prin două piețe, și cu cât înainta, își schimbă tot mai tare hotărârea ce ș'o luase pe tren.

„Am să mă duc mai târziu“, își zicea, de câteori ajungea la o uliță nouă. Adevărat că în cursul călătoriei se hotărîse să se prezinte numai decât la palatul justiției unde avea să i să înceapă de poimâne, 1 Septembrie, slujba cea nouă. Dar acum își zicea că mai este vreme, ba se convingea pe fiecare clipă că va fi mai potrivit de va merge mai târziu.

Ce frumsețe de oraș! Și ieftin! A știricit, în câteva locuri, de prețul cărnii, a zarzavaturilor, a pâinii. Totul eră pe nimica! Cu mult mai ieftin ca 'n micul oraș de provincie unde trăise până acum. Îi venea să prindă de braț pe orice trecător și să-i zică:

— Ei, nene, aici să tot trăești!

Mărunțel, uscățiv, se strecură ușor printre lumea ce furnică pe străzi. Zimbiă tuturor binevoitor, fericit, din ochii lui buni, albastri. Și-i părea că de pe fețele tuturor poate ceti aceleași cuvinte.

— Iată încă un om fericit, care a venit să trăiască în mijlocul nostru.

Sosise dimineața la opt și până la zece a tot colindat prin oraș, încredințându-se pe fiecare clipă de marea fericire, visată atâta vreme, care în urmă sosise. La zece șeză în parc pe-o bancă, își răsuci la răcoare o țigară, și începă să fumeze în tihnă. Dacă va merge să se prezinte la unsprezece și jumătate, va fi tocmai potrivit.

Văzuse gimnaziul unde avea să-și trimită doi băeți; mare, impunător, curat un palat! „Aici știu că va fi lumea noastră Petre și Ionița taichii“ își zise nenea fumându-și în liniște țigara. Pusese ochii pe două prăvălii, adevărate bogății. „Aici e loc pentru ceilalți trei; vor eși din ei comercianți de frunte“ își mângăia sufletul nenea Gheorghită. Pentru cele două fete mărișoare își însemnase un atelier de croitorie, unde văzuse lucrând multe fete. Pentru familia întregă întrebă de-un cuartir bunișor, numai patru sute de coroane! Ce viață, ce trai, ce ieftinătate, și tu să-ți mănzi zilele unde? În sfârșit pentru dumnealui pusese ochii pe-o berărie răcoroasă!

Dupăce văză astfel un viitor strălucit, o viață tihnită, se gândi cu groază la traiul lui de până acuma. De nenumărateori îi ziseră prietini:

— Nene Gheorghită, or să te mănze copiii! Mai fie-vă destul.

El bănuia de-atunci îngrozitorul adevăr ce se ascundea sub vorbele lor, dar niciodată nu le-a simțit așa de adânc, ca acum, aici în parc, în răcoarea paltinilor.

„Dacă nu mă transferam anul acesta, m'ar fi mâncat cu siguranță“, își zise el, simțind un fior de frig pătrunzându-i trupul. „Iacă doi băeți la gimnaziu“.

Și pân' acum singură nădejdea transferării îl ținuse în picioare. De câteori cunoscuții îi pomeneau de băeții mulți, el avea un singur răspuns:

„Când vor fi băeții de școală, nenea o să fie mutat la oraș, dragilor“. De-atâteaori repetase cuvintele acestea încât din an în an cuprindeau, pentru el, tot mai mult adevăr.

Și 'n sfârșit iată că s'adeveriră! Iată că nimănui nu e dat să sufere peste puterile lui! Dar și eră timpul suprem!

În casa lui se închinase de vreo trei ani, odată cu sărăcia tot mai grea, cearta și înjurătura. Se certă nenea cu nevasta, cu fetele, fetele se dujmăneau împrumutat și își făceau vieța nesuferită. Băeții creșteau fără școală, fără nici un căpătâi. Începuseră să bată ulițele. Ce vrei? O casă strămtă și-o leafă de nimica

Costum național bulgăresc. Chipul nostru reprezintă costumul, pe care-l poartă în zile de sărbătoare fetele bulgare.

cum ar fi putut liniști pe atâția inși în cari vieța începe să-și ceară drepturile sale? Nici chiar bătrâna, mama nevestei, nu eră cruțată. Anul trecut pe vremea asta, cum se apropiă întâi Septembrie și băiatul cel mai mărișor trebuia dat la gimnaz, nenea îi zise bătrânei, plin de venin.

— Dela dumneata ni se trag toate relele.

— Dela mine?

— Așa! Trebuie să nu-ți măriți fata dacă nu-i puteai da zestre.

— Bine, Gheorghită, n'ai știut tu, nu ți-am spus?

— Of! să ne fi luat dracul pe toți!“ zise cu scârbă dumnealui.

— Pentru Dumnezeu, Gheorghită!“ făcu bătrâna cu desnădejde.

— Dacă-ți mai place dumnitale așa, numai pe mine să mă fi luat, ori să mă ia acum! Să mă ducă tot învărtindu-mă“.

A fost o scenă grea, cu blesteme, cu lacrimi, cu rugăminți de iertare. Nenea se gândește acum, în răcoare, la ce-a fost atunci, și-i pare rău. I-a părut rău de ieri, da când a primit avisul unui prieten bun, că-i transferat la oraș. Ah! Dumnezeule, câtă fericire poate

fi în lumea asta uneori! De ieri dela patru nenea Gheorghită zimbește, râde, simte o căldură nouă, dumnezească la inimă, care-l întânerește. Râde în sufletul lui și-i pare rău de tot ce-a greșit în vieța. Îi vine în minte într'o lumină orbitoare tot cuvîntelul aspru, dar brutal ce l-a spus nevestei, bătrânei, copiilor, lui însuș. Pentru toate-i pare rău, pentru toate îl doare inima! Se bucură, dar mai ales iartă! Iartă soacrei, nevestei, iartă copiilor, prietenilor, iartă șefilor, iartă vieții. Sufletul lui se scutură cu putere de tot ce-i umbră și tină, și se îmbracă în hainele argintii a noiei vieți, a fericirii ce-a dat peste el!

Cum se poate schimbă vieța printr'o simplă întorsătură de șurub! Și fericirea nenii crește gândindu-se la dispoziția sufletească în cari a lăsat pe cei de-acasă! Niciodată zi mai însemnată n'a fost, în vieța tuturor, ca acest douăzeci și nouă August!

Gânditu-s'au el, nevasta și bătrâna, în fel și chip cum ar putea să crească mai ușor copiii. Dar oricât se sfătuiau ajungeau vecinic la aceeaș încheere.

„Dac'am fi în capitala județului!“ zicea el.

— Atunci! oftă femeea.

— Atunci! gemea bătrâna.

Ar fi putut crește băeții în scoli și la meserii, fetele ar fi învățat croiul! Ar fi fost toți sub supravegherea nenii Gheorghită, ar fi mâncat la o masă, ar fi locuit într'o casă, ar mai fi și cruțat ceva.

Prin parc trecea rar câte-un om singuratic. Nenea se uită le el și-i zimbea. Se gândea la fericirea celor de-acasă. „Îneurând o să ne plimbăm cu toții pe-aici“, își zicea dumnealui. În unele restimpuri îi venia cu ciudă că nu s'a învărtit șurubul acela mai degrabă! „Tot e bine. E foarte bine și așa“, își zicea însă cu grabă. „Alții așteptă o vieța întreagă înzadar“.

Șezu mult aci, răsucindu-și țigări, fumându-le fericit. Pusese în rând bun toată mașinaria noiei vieți și așteptă cu groază par'că schimbarea asta mare! De fericire par'că-i eră groază! De, alții vor fi trăind greu într'un oraș mare. Alții cari nu știu trăi, cărora le place lucsul. Dar el și ai lui! Nevastă-sa din nimica toată pregătește un prânz; cu cele patruzeci de coroane lunar care trebuî anul trecut să le plătească singur pentru băiatul cel mai are, are să prânzească și să cineze toată casa; fetele vor câștiga parale după două, trei luni! Așa se mai înțelege să trăești, ba să pui ceva de-o parte pentru zestrea copiilor.

„Ah! unsprezece și jumătate!“ zise el deodată, tare, uitându-se la cias. Se ridică repede, deși ar mai fi rămas aci în parc! Pe drum scoase scrisoarea prietenului și o mai citi odată.

Dragă prietene,

Cu multă bucurie te avisez că cu 1. Septembrie a. c. ești transferat, c'un grad mai sus, la noi. Nu pot decât să te felicit călduros pentru norocul tău. Nu-i vorbă, au stărui și unii cunoscuți ai tăi, dar chestia de căpetenie este că ai noroc. Avizul oficios o să-l capeți în 31 August. Dacă poți însă repede-te îndată până aici, și mulțumește celor în drept. N'o să le cadă

rău, te-asigur. Ori cât de mari domni ar fi, sunt și ei oameni.

Al tău de binevoitor prieten.

După ce citi, repede puse scrisoarea în portofel, și se gândi a suta și a miia oră, cine să fie acest binevoitor prieten. Nu se putea hotări să creadă pe Măndrescu ori pe Vintilă. Avea el și alți prieteni, dar acești doi îi erau mai buni și mai vechi cunoscuți.

Dar în sfârșit ori care ar fi fost, puțin număra acum pentru nenea. Eră prea de-ajuns că-și văzuse visul realității!

Ajuns la scările palatului justiției, deodată i se trezi un simțământ de adâncă părere de rău pentru colegii pe cari îi părăsea în micul oraș de provincie! Ca și când în clipa asta ar intra în noua slujbă, el simți un adânc regret că-și părăsește pe vechii lui tovarăși de suferință. Îi văzù pe toți scârțâind cu condeele pe hârtie, cu fețele triste, ca și ieri la patru când le vesti transferarea. Atunci se mâniase că nici unul nu se bucură de fericirea lui, că le eră par'că silă să vorbească cu el, dar acum îi înțelege și-i iartă din tot sufletul. Sărmanii!

După ce rătăci prin ganguri, pe scări, în urmă un servitor îl condu-se la șeful de secție.

„Aveți vreo jalbă deosebită?“, îl întrebă un bătrân cu o chelie enormă, neoprindu-se din scris.

„Nu, domnule șef, din mila lui Dumnezeu n'am nici o jalbă“, zise zimbînd nenea, așteptând ca șeful să-l privească și să-l recunoască.

— Atunci? întrebă bătrânul iscalind mereu coale de hârtii.

Nenii abia acum îi veni în minte că el cu șeful nu s'a mai văzut și n'are de unde să-l recunoască.

„Mă recomand George Pruncul, transferat la secția dvoastră cu 1 Septembrie. Am venit, domnule șef, să v'aduc caldele mele mulțumite“. El zise vorbele acestea repede, zimbînd fericit.

Bătrânul se întoarse cu scaunul:

— George Pruncul?

— Da, sunt eu, domnule șef, n'aveți de unde să mă cunoașteți.

— Dumneata vei fi, zise omul de pe scaun, dumneata vei fi George Pruncul, de asta nu mă pot îndoi dupăce-mi afirmi odată. Dar vorba e că aici e transferat Vasile Popa nu George Pruncul.

„Ne se poate, vă înșelați domnule șef“, zise nenea surizând.

Omul cu chelia îl privi bănuitor pe nenea. Se ridică, luă o coală de hârtie, apoi alta. Veni cu amândouă și i le puse sub nas nenii.

— Te rog să te încredințezi. Aici sunt două coli de hârtie. Pe una e decretul de numire a lui Vasile Popa și pe asta rezoluția negativă la cererea lui George Pruncul. Aceste-s hârtii oficiale. Cu posta de azi vor merge la destinație.

— Poate am greșit secția... bălbăi nenea.

— N'ai greșit'o, dacă ești dumneata George Pruncul, n'ai greșit'o.

— Atunci voiți să faceți o glumă, domnule șef,

zise cu ochii rătăciți nenea. Zimbiă și acum, dar cu un zimbet ce-i schimonosia cumplit fața lui slabă. În el începù să se clatine ceva și să se cufunde.

— Omule... zise bănuitor bătrânul.

Nenea în loc de răspunse scoase în silă mare portofelul, alese scrisoarea ce-l aviză despre transferare și i-o întinse.

— Poftim! îngână nenea.

Omul cu chelia o citi, se întristă umplându-și obrazii de crețe, îi dădu scrisoarea.

— Ești om sărac dumneata? îl întrebă cu milă.

— Așa, așa! făcu nenea tremurându-i o rază de nădejde în suflet.

— Și ai copii mulți?

— Șapte.

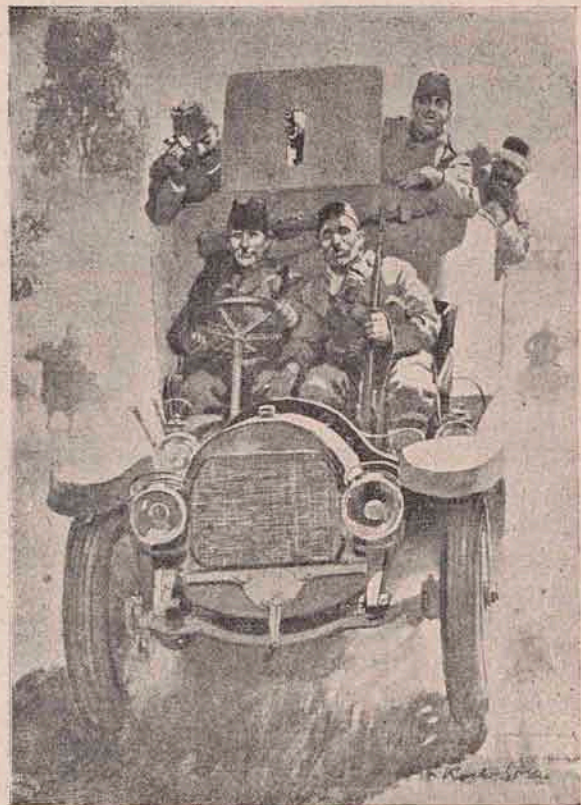
— Ar trebui pușcat ca pe un câne, zise cu mânie bătrânul.

— Cine? întrebă nenea cu groază.

— Cel ce ți-a scris minciuna asta. E-o bestie! Și el scupă cu greață în laturi, ca și când un animal ar fi acolo.

Dar în clipa asta în mintea nenii Gheorghită se întâmplă ceva neobicinuit. Ca și când i-ar fi săltat din fundul creierilor niște flacări de lumină la suprafață. Se simți deodată alt om, născut acum, bogat, fericit, cinstit de toți. Incepù să râdă cu hohote spre spaima șefului.

„Nu-ți fie frică. N'am să-ți fac nimic. Dar te poftesc, cu părere de rău, să te duci. Acum nimic nu să mai poate drege. Dar — el începù să vorbească acum

Cea mai modernă artilerie în războiul balcanic. Sunt tunari turci, cari au tunuri pe automobile, cu ajutorul cărora pot face mult mai repede marșurile, ca cu caii.

Moștenitorul de tron al Rusiei, Alexei, care a fost grav rănit mai deunăzi de glonțul de revolver al unui anarhist rus, care făcea serviciu pe iachtul țarului.

în taină, ridicând un deget — dar îndată ce va fi un loc vacant, am să-mi aduc aminte de tine, biet Ghiorghită Pruncul. Eu, șeful, îți promit“.

I se uită cu blândețe în ochi. Dar bătrânului i se ridică cele câteva fire de păr ce le mai avea. Abia putu să apese o sonerie. Un servitor intră, același care-l conduse pe Gheorghită.

— Du-l, e bolnav omul acesta, gângări șeful lăsându-se pe scaun.

Dar bietul Gheorghită nu putu fi scos „din biroul ce i se cuvenia“ până ce nu mai venira doi servitori.

După câteva minute toți slujbașii din secția asta vorbiau despre „cum a înebunit un provincial în biroul șefului“.

○ ○ ○

Cântec.

*Un vagabond desculț pe sară
Treceă cântând pe-un câmp deschis:
„Că viața noastră e un vis
De mult mi-o spui poete!
Dar de-aș avea putere eu
Din viața mea mi-ași face... ghetel!*

*Mi-e drag și soarele... așa!
Și uite-n brațe-aș vrea să-l strâng
Să mi-l adun și-apoi să-l frâng...
Și uluit de-așa risipă
De raze calde... știți ce-aș vrea?
— Să-l fac tutun să-l pui în pipă.*

*Femeea iar mi-e dragă mie...
Și m-a mâhnit de-atâtea ori
În zile fără sărbători...
Dar tot frumoasă e, ce-i drept!
Și par-că tot aș vrea să fie
O floare să mi-o pui în piept!*

ZAHARIE BÂRSAN

○ ○ ○

BORDEENII

— CEL MAI NOU VOLUM ALUI SADOVEANU —

Sadoveanu întotdeauna are în scrierile sale ceva dulce și sentimental: mlădierea gingașă a frazei și zugrăvirea bogată în colorii a deosebitelor subiecte. Orice subiect i-ar apuca sub condeiu, acela începe să se desfășoare în linii largi, bogate și se așează între descrierile de natură, ca un tablou frumos într'un cadru de concordanță perfectă cu subiectul tabloului. Descrierea aceea bogată și frumoasă a firii, pe care n-o întâlnim în măsură așa de mare în scrișul nici unui alt scriitor român, dă întotdeauna un colorit plăcut și distractiv povestirilor lui, chiar și atunci când concepția acestora poate e simplă de tot. De aici urmează, că fiecare bucată alui Sadoveanu apare întotdeauna, ca ceva întreg și bine încheșat. După acestea apoi e ușor de explicat, de ce scrierile acestui autor sunt cele mai mult gustate nu numai în România, ci și la noi în Ardeal.

Noul volum alui Sadoveanu, cuprinde nouă povestiri, dintre cari „Bordeenii“ care a împrumutat volumului titlul, e o pânză plină de lumină, pe care se desfășură un colț din lumea veche dela țară, simplă, dar frumoasă în simplitatea aceasta curată.

Din volumul acesta, cel mai nou al lui Mihail Sadoveanu, dăm cetitorilor noștri:

POVESTEA CU PRIVIGHITOAREA

Ascultă, Lie, să-ți spun o poveste, cum a fost odată, nu de mult, o fetiță care a rămas fără de mamă. Toamna, când cad frunzele cele galbene și bat vânturile jalnice, mama ei s-a întins în pat, a pus mâinile pe piept și-a închis ochii. Și când a văzut-o fetița că tace neclintită trei zile, când a văzut că rușele aduc flori și plâng la marginea sicriului, i s-a părut că se va petrece ceva foarte trist. Și 'n adevăr maica ei s-a dus cu preoți și cântări și cu lume multă, și de-atuncea nu s-a mai întors. Și-un vânt dela miază-noapte a adus zăpezi care au acoperit pământul; iar măicuța Anișoarei dormea în sicriu, sub pământ; și omătul a acoperit și țințirul și mormântul ei. Toate acestea le-a înțeles încet-încet Anișoara, căci eră o fetiță mititică și pricepea și ea lucrurile lumii numai din ce auzea dela unii și dela alții. Și când a înțeles toate, când a simțit că n-are să se mai întoarcă mama ei și n-are s-o mai vadă niciodată pe lumea asta, s-a întristat și a început a plânge cu amar. Și de câteori își aducea aminte, de atâtea ori plângea. Dar tatăl ei se arătă mâhnit pentru lacrimile ei și o rugă să nu mai plângă; îi vorbea blând, o sărută și își trecea ușor mâna peste părul ei bălai.

„Anișoară, nu mai plânge, că se supără tata...“

Atuncea fetița nu mai plângea când o vedea tatăl ei; plângea numai când eră singură în odaie. Se uită pe fereastă la copacii din livadă cari se plecau întruna, gemând par-că în bătaia vântului, și se gândea, se gândea la ceva, neconținut, cu ochii în gol, și-i curgeau lacrimi pe obrazul palid. Numai din când în când un stiglețel tremură repede din aripioare în lumina ferestrei, și țărâia dulce. Fetița își contenea plânsul și par-că aștepta ceva. Stiglețul o privea o clipă cu ochisorii lui negri, apoi se ducea în sbor fără să-i spuie nimica. Fetița se gândea la vorbele pe care i le spusese toți din apropierea ei: că măi-

Războiul, reprezentat pe o pânză a renumitului pictor rus Vereșaghin.

cuța ei cea bună n-are să se mai întoarcă niciodată; și când sta așa singură, avea clipe când nu-i venea a crede că n-are să mai primească nimic, nici un semn, nici o veste dela cea dusă. Așteptă un porumbel, ori o păsărică, ori un glas de vânt, ca în poveștile pe care le auzise. Dar nu venea nimic, și se trezea tot singură ca dintr-un vis, și par-că era mai tristă decât totdeauna.

Așa au trecut câteva luni, și fetița închisă în casă slăbea. O mângăia dădaca cea bătrână și-i spunea seara povești; dar la urmă, după ce se însură Făt-frumos și petreceau toți la nuntă, Anișoara înțrebă cu voce subțirică:

„Dădacă, spune-mi de ce am rămas eu fără mamă?...“

Și dădaca o dezmierdă, îi sărută mânilor și piciorușele, o acopereă și o rugă să doarmă, apoi își ștergea lacrimile cu dosul palmei și oftă.

Într-o zi, un soare ca niciodată a umplut de lumină odăile; ș-afară zăpezile s-au topit toate. Paseri cântau în livadă, vitele mugeau blând în ogradă; glasuri de oameni veseli sunau în apropiere. — Veni primăvara în scurt răstimp și dădaca scoase pe Anișoara în livadă. Pământul era zvântat, iarba înverzise și prin colțuri de grădină răzbătuseră prin frunze moarte ghiociei și viorele. Era o lumină mare în toate părțile și prin văzduhul curat treceau paseri în sbor grăbit. Un corn se acoperi tot într-o zi cu flori de aur și albine nenumărate îl cercetau cu zâmbet dulce.

Apoi au venit sărbătorile Paștelui, cu petreceri, cu verdeață, cu scrânciob și ouă roșii, și c-o mulțime veselă în haine curate, care foia în toate părțile. Ca o lume nouă o împresură pe Anișoara și-i mai a lungă gândurile măhnite.

După ce au trecut sărbătorile, s-au umplut de floare albă toate livezile. Tatăl Anișoarei plecă călare în fiecare dimineață pe moșie și se întorcea seara. În ograda oamenii umblau încet după treabă. În livada întinsă intrase o pace adâncă și arborii stăteau în soare ca într-un straiu de spumă de argint. În liniștea care o împresură, Anișoara sta singură la fereastra deschisă și se gândea, se gândea cu întristare la măicuța moartă. Asta era mai ales în amurg, după luminile și bucuriile zilei, când toate tac.

Dela fereastra ei, cum stă așezată pe un scaun

nalt, Anișoara vedeă pe o lature a grădinei, o șură veche de pae din ograda curții. În vârful șurii aceleia o păreche de berze sosise și în acest an în cuibul de vreascuri subțiri și negre. Erau o păreche de berze bătrâne, musafiri vechi la curtea boerească. În fiecare an veneau, scoteau pui; și spre toamnă, când suflă cel întâiu vânt rece, pribegeau spre țărături calde. Când înfloreau livezile, ele erau iar în cuibul vechiu, și tocău din ciocurile roșii dimineața și seara.

„Când toacă din ciocuri, își fac rugăciunea...“ se gândea Anișoara.

În amurgul acela dulce, berzele stăteau într'un picior pe vârful șurii și se uitau cu luare-aminte spre fereastra fetiței. Când plecaseră, în toamna trecută, o lăseseră mai mărunță la trup, dar mai veselă și mai vioae; acum a vedeau la fereastra palidă, tristă și gânditoare.

Cele două berze se apropiară încet una de alta, în cuib, și începură să toace mărunțel și ușor din ciocuri; Anișoara abia le auzea. Paserile vorbeau în limba lor și se uitau măhnite la copila casei.

„Ia uită-te, moșnege, la puiul cela de om... ziceă barza cătră soțul ei. Oare ce să aibă?“

— Eu știu? răspunse cocostârcul. Au și oamenii cei mititei supărări.

— Uite, urmă barza; stă singură, și-i albă și subțirică... Anul trecut, la fereastra ceia se arată o femeie naltă și frumoasă, și ținea pe copil în brațe și cânta cu viers dulce... Era stăpâna caselor. De mulți ani, de când venim aici, am cunoscut-o, și i-am văzut copilăria și fericirea... Oare acum unde-i?“

— Eu de unde să știu?“ clămpâni încet bătrânul. Barza își zbârli puțin penele.

„Iacă, așa ai fost tu totdeauna, moșnege, îi zise ea cu oarecare supărare. Ai stat morocănos când am vorbit eu, și nu mi-ai răspuns nimica. Ție nu ți-i milă de copilăia dela fereastra?“

— Ba mi-i milă, nu te supără; iacă, mi-i milă!

— Ei, și nu te-ai gândit tu că copila asta e fata stăpânei celei frumoase?“

— Bine, asta o știu eu.

— Și decând am venit noi din țara Harapilor, nu te-ai gândit tu, moșnege, oare de ce nu s'arată stăpâna cea frumoasă...“

— Ba m'am gândit, da am crezut așa... că s'a fi dus de acasă...“

— Așa? s'a fi dus de-acasă!.. Iacă, așa ai fost totdeauna, moșnege; ai fost nepăsător...“

— Nu te supără, nevastă, nu te supără... zise încet cocostârcul înfundându-și capu 'ntre aripi.

— Nu mă supăr, dar îți spun c-ai fost nepăsător. Ș-apoi afară de asta, ai ochi și nu vezi, înțelegere și nu pricepi. Nu vezi tu că răzoarele de flori din alți ani au rămas părăsite? Nu vezi tu apoi pe stăpân mai gânditor și mai gârbov? Nu înțelegi tu că stăpâna cea frumoasă trebuie să fi murit?...“

— Așa-i... ai dreptate... trebuie să fi murit!.. murmură încet bătrânul. Ce să faci? mor și oamenii... Au și ei supărări și moarte, ca și noi... Tu ești o babă foarte deșteaptă, văd c-ai înțeles. Așa trebuie să fie...“

Barza nu zise nimic un timp. Se uită spre fereastra copilei.

„Moșnege, zise ea deodată încet, copila plânge...”

— Cum se poate? șopti cocostârcul ridicând puțin capul. Ei, ce să-i faci? Plânge, căci e orfană...”

Barza întoarse ciocul spre bătrân cu muștrare:

„Of, moșnege, nu ești bun de nimica... Nu ți-i milă?”

— Ba mi-i milă, dar ce să-i fac?”

— Cum ce să-i faci? Așa ai fost tu totdeauna, moșnege, cu inimă de piatră. Numai eu am știut ce-i milă, căci am avut pui pe care i-am prăpădit... Vai, moșnege, nu te gândești că trebuie o leacă de mângăere copilei? n-o vezi singură? n-o vezi plângând? Decât te-ai cuibări lângă mine, și te-ai gândi la alte fleacuri, mai bine ai face așa ca să mai uite fetița și să se mai mângăie.

— Bine, babă, fac, dar spune tu, că pe mine nu m-ajunge capul...

— Hm! ți-oi spune. Eu zic c-ar trebui o leacă de cântare... Să cânte cineva frumos înaintea ferestei. Cântecul e mare mângăere pentru oameni... Asta o știu eu de mult...

— O cântare! foarte bine. Dacă zici tu eu sunt gata să cânt.

— Măi moșnege, nu fii nebun!.. răspunse baba supărată. Tu cânti? tu clămpănești! Mai bine te-ai lăsa până 'n fundul livezii, în tufiș... Acolo este o priveghitoare pe care o știm noi de mult... Va fi băgat și ea poate de seamă schimbările dela curte. Du-te și-i spune să vie să cânte puținel fetiței, căci stă supărată și se gândește cu lacrimi la măicuța ei...”

Sfatul ușurel al berzelor tăcui. Cocostârcul își întinse aripile și se desprinsese lin de lângă cuib; pluti ca o umbră prin amurgul fumuriu și fetița ridică

ochii spre el. Lipsi o vreme, apoi se întoarse, pe când seara umplea livada de taină, se roti deasupra șurei și se lăsă la cuib lângă baba lui. Amândouă paserile stăteau acuma tăcute sus; și din livadă se împrăștiă dulce mireasmă dela florile merilor.

În răsărit, pe dealuri depărtate, se rumeni zarea și luna roșie izvorî încet de pe tărâmul celalt. Crescui rotundă, apoi începui a urcă nesimțit pe cer. În livadă se deslușiră încurând pomii încărcăți de floare, stând neclintii, par-că-i fermecase cineva. Lumina ajunsă încurând și la fereasta unde veghea copila. Pătrunse în cadrul negru și lumineă fruntea răzimată de mânăuța albă.

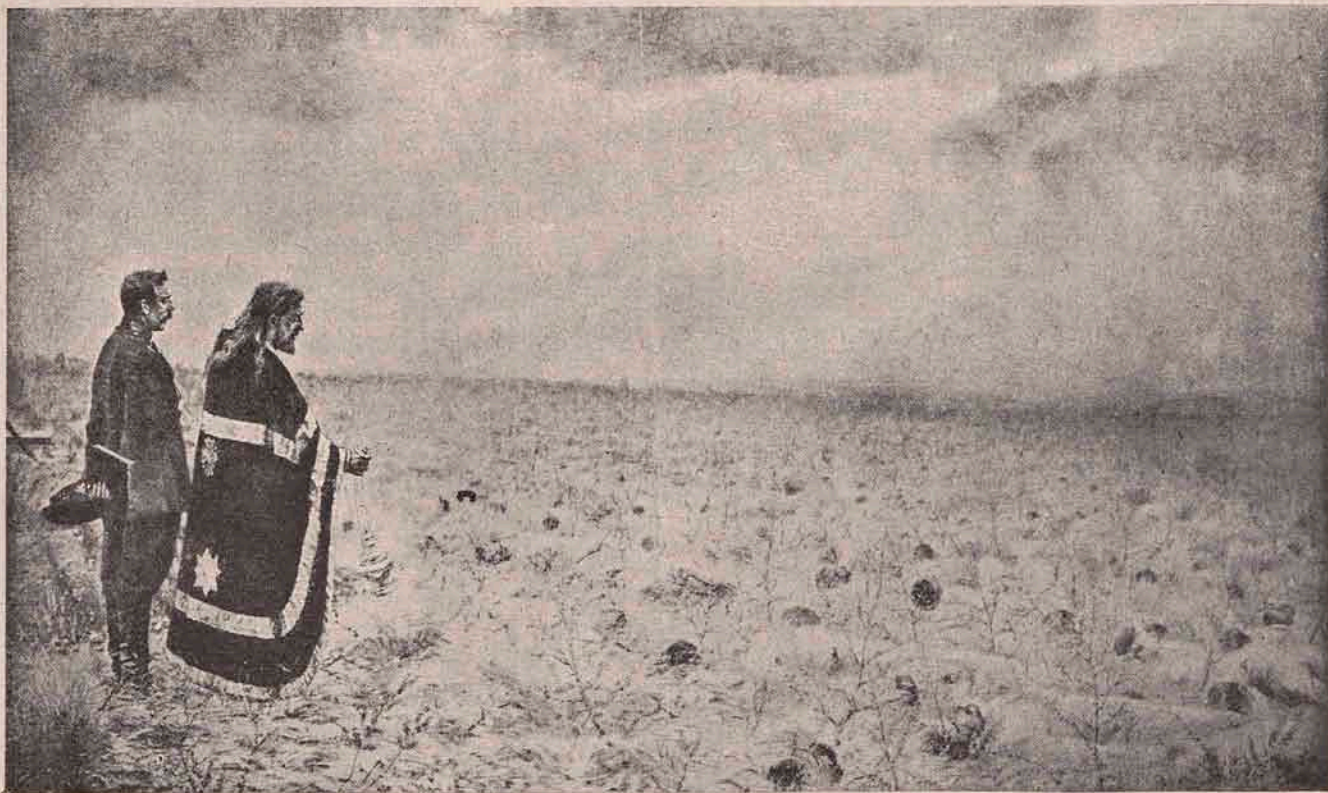
Nu se simțea nici o adiere; domnea liniște adâncă în toată grădina.

Și deodată, în liniștea aceasta tresări o chemare dulce, scurtă. Anișoara ridică fruntea și privi spre livada argintie luminată de lună. Încă odată mai sună chemarea, mai dulce, mai duioasă. Apoi un cântec ușor, un freamăt melodios porni, crescui, se înălță deasupra merilor, spre lună par-că; scăzui și coborî spre copila dela fereastra...

Anișoara ascultă uimită cântecul privighetorii. Îl auzea întâia oară și-i umplea sufletul de ceva sfânt, ca de o vibrație din altă lume.

Lumina crește, și-acuma se zăreau și berzele alăturate, în cuibul lor negru. Păreau foarte mulțămite și stăteau neclintite ascultând și ele. Și multă vreme livada sună de cântarea cea dulce; și fetița ascultă uimită, și-n mintea ei de copil se gândeă că viersul acesta așa de lin și de mângăietor e o veste de iubire și de milă venită din lumea necunoscută unde trecuse pentru totdeauna măicuța ei cea bună.

O O O

Câmpia morții de pictorul rus Vereshagin. Acum când războiul însângerează Balcanii, credem potrivit să punem sub ochii cetitorilor noștri două reproduceri după vestitul pictor rus Vereshagin, al cărui sfârșit tragic îl cunoaște toată lumea și care, prin toată opera sa nobilă și strălucită nu a făcut decât să evoace ororile războiului printre oameni.

QUOS EGO...

Eu nu sunt piramidă a vechiului Egipt,
Pe care luna plină clorotică s-a 'nfipt,
Eu nu sunt o enigmă, un semn în ghilimele,
Nu-s tremurul ce-aprinde atâtea mii de stele,
Nu-s pagină ascunsă în sinul unui tom,
Eu simt, eu văd, eu cuget, mă zbugium, căci sunt om.
Eu samăn primăvara, ca să aștept recoltă,
Mă 'nnalță Adevărul, Minciuna mă revoltă,
Mi-e milă de durere, de 'nduioșata rugă,
Mi-e scârbă, mi-este greață de orice neam de slugă.
Mă doare lovitura și intriga mă doare,
Strivesc cu bucurie jivina târâtoare.
A urei vâlvătae în mintea mea se 'ncinge,
Și nu uit viața 'ntreagă pe javra ce m'atinge.
Eu nu sunt floarea, care din iad își suga seva,
Și nu mă 'nchin lui Joe și nici lui Kamadeva,
Eu nu cifesc în stele și nu cred în minuni,
Și nu mă 'mbată „arta“ cutărei spurcăciuni,
Și nu mă 'ncântă vorba cutărui tip acrom,
De-avui un vis în viață, a fost ca să fiu om.
Sfidez poliloghia oricărui papă-lapte
Și știu că nu mă 'nalță decât a mele fapte.
Rețeta vieții mele aceasta-i: înainte
Și ochi pentru ochi scoate și dinte pentru dinte!
Când ai irozii 'n față, să nu faci vorbă multă,
Și glumei insipide răspunde-i cu insultă,
Urând schelălăitul nemernic de potae
Din fiecare vorbă fă spadă care tae.

Eu nu sunt zeul pe care păcatul nu-l atinge,
Nu-s sfântul, care poate pe sine a se 'nvinge.
Și nu-s catapeteasma cutărui gotic dom,
Și nu mi-o doresc asta, căci vreau să fiu un om.
O 'mpărechere crudă de vis și aminfire,
Mânată cătră groapă de ură și iubire,
De cântec și de lacrimi. Un amalgam ciudat,
Din care doar uitarea a fost evaporat.
Cum nu știu ce 'nsemnează latinul „Diem carpe“,
Mușcatu-m-a cu sete vicleanul Evei șarpe,
Și-a vindecat de boala credinței pe creștin.
Minciuna omenească azi ochii mi-a deschis
Și de pe foarte cade zăbranicul de vis
Și totul îmi apare cum trebue să fie:
Subiect menit să 'nchege poem de ironie
Și, dacă rîd de alții, e că 'nșeleg prea bine
C-atâția ani de-arîndul, plîngînd, am rîs de mine!.

LERUI-LER

— MAGIA TOAMNEI — POETII LUNEI OCTOMVRIE —
— MELANCOLIA DIN GRĂDINA LUXEMBURG —

Înaintăm pe Câmpiile-Elysee cu ziarele desfășurate în mâni, și cetim ultimele știri ale războiului din Balcani, în vreme ce călcăm în picioare frunzele moarte desprinse de pe castani. Distrugerea e printre oameni, distrugerea e în natură. Toamna ne privește de pretutindeni cu ochii ei șterși, obosiți și triști. Văzduhul e anemic, cerul e palid, soarele s-a răcit. Covoare ruginii se aștern dealungul avenue-urilor, squaruri și grădini.

Nobilul și melancolicul Octomvrie a redus la un murmur discret zgomotul activului Paris. Orice am face, ori cât ne-ar preocupa evenimentele însemnate ori mărunte ale vieții curente, îl simțim în jurul nostru, îl simțim înlăuntrul nostru, și umbra lui se proiectează ca un văl cenușiu deasupra metropolei. Bruma dimineții și bruma serii se înalță, se leagănă ușor peste oraș și amestecându-se cu fumul ce ese din miile de coșuri, învăluște turnurile catedralelor, cupolele monumentelor cari strălucesc mat. În amurg, soarele apune îndărătul palatului Trocadero, trăgând fașii însângerate dealungul cerului verzui.

Noaptea, mai ales, nopțile clare și instelate de Octomvrie sunt de un farmec întristător. Le simțim liniștea obosită la lumina lămpii ce arde discretă pe masa de lucru. Și în vreme ce răsfoim cărți vechi, legate în piele roasă, cumpărate dela buchiniștii de pe marginea Senei, în vreme ce cetim povești simple, naive și de mult uitate, sufletul nostru evoacă iubirile din trecut și inimile ni se umplu de un dor neînțeles. Căci dacă primăvara este anotimpul amorului activ și glorios, Octomvrie e luna iubirilor diafane, feerice, imposibil de realizat, a iubirilor din basme. Atunci avem nostalgia, nu a dragostelor din trecut și nici a aceloră din viitor, ci a unui amor fantastic cum nu l-am avut, cum nu-l vom avea niciodată, dar cum am voi să fie. Toamna singură, amortind oarecum materia din care suntem făcuți, ne dă intuiția vagă a inesplicabilului, a neînțelesului infinit, a purului spiritual.

Am îngrămadite în fața mea câteva volume de versuri și de proză, volume de o esență dulce și prețioasă, cari toate cântă toamna și magia ei: *Le livre de mon ami*, al lui France, poeme de Lamartine, de Musset, de Verlaine, sonete de Eminescu și versuri de Carducci. Ele împrăstie în jurul meu ca un miros de frunze moarte și mă leagănă într'o melancolie fără de nume.

Din când în când vântul toamnei suspină pe la ferestre, dar murmurul lui trist e acoperit de uruitul automobilelor de pe străzi. Ritmul și activitatea Parisului eclipsează uneori nostalgică toamnă. Dar nimic nu o poate goni din sufletul nostru. Și în boabele de struguri de prin fructiere, în boabele reci, sticloase și ruginii, am impresia că văd oglindită întreaga lună

Un colț din grădina Luxemburg.

— Schiță —

Octombrie, cu frunzele-i veste și roșcate, cu cerul anemic, cu văzduhul lui palid și răcoros.

*

Toamna este mai ales anotimpul poezilor și a îndrăgostiților fără de noroc. Și unii și alții sunt cântați pentru vecie în *Noaptea de Octombrie* a lui Alfred de Musset. De aceea, mussetiștii au sărbătorit în acest an, ca în toți anii de altmintrelea, nemuritoarea poemă a suferindului poet. Dineul amical al Asociațiunii amicilor lui Musset a avut loc săptămâna trecută sub președinția dlui Tancrede Martel și cu concursul câtorva artiști eminenti dela Comedia-Franceză. Iată o sărbare așa cum aș dori să se organizeze și în București întru memoria lui Eminescu.

...În vremea asta, poezii celebri și gravii academicieni, artiștii încărcăți de glorie dar ninși de ani, părăsesc pentru moment somptuoasele lor apartamente, strălucitele saloane mondene precum și bătrâna și pompoasă cupolă din fața lui Pont des Arts, pentru a rătași cu melancolie prin duioasa grădină a Luxemburgului, pe ale cărei cărări toamna așterne covoare dese de foi ruginii. Acolo, în cea mai pariziană dintre grădini, iluștri noștri contemporani rechiamă cu o dulce tristeță epoca anilor lor tineri și agili, epoca fecundă și neuitată a visărilor de glorie, mai scumpe decât gloria în sine, epoca amorurilor naive și înflăcărâte, când se plimbau braț la braț cu vreo tină și grațioasă pariziană pe sub platanii magnificei grădini, dealungul albului cortegiului de regine de piatră, prin fața bazinuri-

lor clare, pe malul cărora cetele de copii se agită necontenit urmărind mersul vapoarelor pe suprafața minusculelor eleștae. Ei rătăcesc, artiștii celebri de azi, prin grădina Luxemburg impurpurată de asfințitul de toamnă în vreme ce nostalgia îndepărtatei lor tinereți le umflă pieptul de dor de plâns...

Ambiții de glorie!... visuri de mărire!... sete de bani!... cât de mult le slăbești tu în sufletul nostru, o! toamnă cu cer palid și cu apusul înroșit! Am trecut deunăzi prin fața statuei lui Verlaine din întristatul Luxemburg și, cu un fior rece, mi-am dat seama cât de zadarnice sunt uneori nemăsuratele ambiții omenești. Bustul de marmură al poetului cu barba și fruntea de apostol, cu nasul de faun, se înalță calm pe peluza verde în mijlocul nepăsării generale. Bărbați, femei, copii au trecut pe alee absorbiți de preocupările lor și nici o privire caldă n-a mângăiat chipul de piatră al inspiratului cântăreț. Ce le pasă oamenilor agitați de propriile lor interese, de acela care a fost odată Paul Verlaine? Câți artiști nu visează cu toate acestea să-și aibă statuia în mijlocul egoistului Paris, și câți, în suferințele și lipsurile pe cari le îndură în viață, nu se vor fi mângăind numai cu acest gând! Și totuși, ce le poate folosi lor monumentul de marmură când nu vor mai fi, Dumnezeu bun? Cum își închipuiesc ei, naivii, că trăsăturile lor încremenite în piatră îi vor distra pe oameni dela ocupațiunile lor? Atâtea evenimente au loc în fiecare zi în viața unui om, evenimente meșchine, dacă voieți, dar cari îl interesează direct pe el, nelăsându-i timpul de a se gândi la altceva.

Reflecțiile acestea le făceam pe când rătăceam prin aleele dezolate ale grădinii Luxemburg. De afară rumoarea Parisului, mă împresură de pretutindeni. Sus, cerul eră verde, de acel verde profund, străbătut de fășii de sânge, așa cum îl vedem aci pe timpul asfințitului de soare, când toamna este înaintată. Și în inima mea Octombrie suspină melancolic, în vreme ce pășeam prin fața statuelor albe, încununute cu frunze moarte desprinse de pe platani.

Paris, Oct.

Adrian Corbul.

O O O

Nocturnă.

S-arată luna 'n geana zării
Privind sfioasă după deal,
Și 'n pacea-adormitoare-a nopții
S-aude 'n vale un caval.

Cântând, în zarea înopțată
Adorm pădurile de brad...
Departa apele la moară
S-aud cum tot mai clare cad...

Se lasă 'ncet a nopții pace
Și luna trece 'n zări, ușor...
Toate adorm pe pat de visuri...
— Veghează doar un visător...

OVIDIU HULEA

O O O

POJARUL

Dr. M. HÂRSU

Una din boalele cele mai răspândite, mai ales între copii, este pojarul, căruia pe alocuri i se mai zice și coziu. Toată lumea știe că pojarul este o boală molipsitoare și cu toate acestea nu vrea să-și dea seamă, că acolo unde este vorba de o boală molipsitoare, se cere ca cei în drept să ia măsuri, pentru ca boala să nu se răspândească.

Multă lume crede că pojarul este o boală ușoară, care mai că n-ar cere o îngrijire deosebită. Cei mai mulți, mai ales din popor, nici nu vor să cheme pe medic. Credința acestor oameni este greșită. Vom vedea mai la vale, că pojarul, ori cât de ușor s-ar părea, poate avea urmări grele de tot.

Nu mai încape îndoială că pojarul este o boală care a bătuit și în vechime. Întâia descriere a pojarului se găsește în cărțile preotului Ahron, foarte priecut în ale medicinei, care a trăit în veacul al 7-lea după Cristos. O descriere și mai amănunțită se găsește într-o carte a medicului arab Rhazos, care a trăit dela 850 până la 922 după Cristos, fiind profesor de medicină la academia arabă din Bagdad. Un medic englez, Thomas Sydenham (1624—1689), acela care a introdus în practica medicală prescrierea opiului în forma tincturei cunoscută sub numele de Laudanum, însăfârșit, a arătat lumii, că pojarul se deosebește de celelalte boale, că este molipsitor și că, ivindu-se într'un sat sau într'un oraș oarecare, se întinde și molipsește pe toți locuitorii, dacă nu se iau măsuri de pază.

Pojarul se arată numai după câteva zile din clipa molipsirii. Molipsirea are loc mai întotdeauna atunci când un copil sănătos, care n-a mai fost bolnav de pojar, vine în atingere cu unul bolnav. Otrava boalei, aceea care mijlocește molipsirea, se găsește în mucositățile nasului celor bolnavi de pojar, în sângele lor, pe pielea bolnavilor, de unde trece și asupra

Femei muntenege în portul lor național. Azi femeile muntenege dau o deosebită pildă de vitejie, mergând în luptă alături de bărbații lor.

lucrurilor cari au fost atinse de bolnav. S-au văzut molipsiri prin mijlocirea unei crete cu care a scris un copil bolnav de pojar; creta aceasta încăpuse a doua zi pe mâna unui copil sănătos, care s-a îmbolnăvit și el de pojar. Alte molipsiri s-au văzut prin mijlocirea hainelor și mai cu seamă a rufelor. Un copil murise de pojar, și părinții, la pomană, împărțiră hainele și rufele mortului la trei săteni nevoiași. Toți copiii acestor săteni s-au îmbolnăvit de pojar, după ce se îmbrăcaseră cu hainele și cu rufele mortului.

Când molipsirea a avut loc, pot trece câteva zile până ce se ivesc întâiele semne prevestitoare ale boalei. Apoi vedem că copiii par obosiți, ei sunt supărăcioși, n-au poftă de mâncare, iar căldura trupului se sue la 37⁰⁵ până la 39°. În chipul acesta pot să treacă câteva zile, până ce copiii încep să strănute; copiii mai mari se plâng că au mâncărime în nas, pe când cei mici umblă mereu cu degetul în nas. Mucositatea din nas se scurge în cățătime mai mare ca de obicei; marginile nărilor sunt roșii. Câte odată ochii capătă o înfățișare roșie și lăcrimează. Copiii își acopăr ochii cu mâinile, ceea ce ne arată că nu sufăr lumina, ceea a lămpii și mai puțin decât lumina zilei. Copiii mai mari spun că simt o usturime în ochi, cei mici își frecă ochii cu mâinile.

Foarte curând copiii bolnavi de pojar încep să tușească. Tusa gădelă, e sacă și sună ca un fel de lătrat. Se poate întâmpla, ca pelița mucoasă a gâtului să se umfle atât de tare, încât să se creadă că ar fi vorba de crup, adică angina difterică care a trecut asupra laringelui. În schimb copiii nu se plâng niciodată de dureri la înghițit. Adesea se găsesc copii care se plâng de dureri în urechi.

În zilele astea de boală, încă înainte de a se ivi roșăța pe trup, se cunoaște că copiii nu sunt bine: pielea lor e febrintă, li-e sete mai mult ca de obicei; pofta de mâncare este mai totdeauna scăzută, somnul tulburat, așa că copiii visează și se sperie din somn. De multe ori copiii n-au ieșirea afară. Copiii mai mari se plâng de fiori, de dureri cari se mută în tot trupul, mai ales în picioare, de dureri de cap.

După un scurt timp pojarul ese și el la iveală; întâi se arată pe pielea mucoasă a gurii și a ochilor, apoi pe tot trupul, întâi în dosul urechilor, în jurul nasului, pe ceafă și pe tâmpile, apoi pe gât, trup, brațe și picioare, așa că totul capătă o culoare roșie-pestriță.

Spuzeala se ivește în chipul unor pete, rotunde dar neregulate, puțin ridicate deasupra pielii. Între pete se găsește totdeauna și câte o părticică de piele sănătoasă. Câteodată se întâmplă că în locul petelor să se arate niște noduri mici, cari la început sunt roșii. Atât petele cât și nodurile pricinuesc puțină mâncărime, dar care nu este prea supărătoare. Se întâmplă ca copiii bolnavi să le curgă sânge din nas, pe când alții asudă sau capătă

Volan modern pentru gât. — Vezi la „Flori de-o zi”; Moda nouă —

urinare, așa că scaunele lor sunt subțiri. Mulți copii au guturai și sunt răgușiți.

Spuzeala ține numai câteva zile. Mai mult ține de multe ori vremea în care se face jupuiala pielii. Cojile sunt mai mari în dosul urechilor și la ceafă, pe palme și pe tălpile picioarelor; ele sunt foarte mici pe trup, așa că deabia se pot zări. Pe timpul cojirii bolnavii încep să se simtă mai bine. Ochii nu mai sunt roșii, guturaiul se vindecă și tusa trece și ea. Dar nici acum nu este îngăduit, ca copiii să se scoale din pat și să umble pe afară. Oricine e bolnav de pojar, trebuie să fie păzit, căci poate să răcească ușor și să se îmbolnăvească.

Firește că nu ori ce pojar trece așa ușor, fără alte încurcături. De multe ori tusa este din ce în ce mai tare, așa că în cele din urmă se ivește o aprindere a plămânilor, cunoscută în medicină sub numele de pneumonie. Boala de plămâni care se ivește la copiii bolnavi de pojar e cu atât mai primejdioasă, cu cât nu se mărginește la o singură parte, ci se întinde asupra plămânului întreg. Ea poate să ție foarte mult timp și să se sfârșească printr'o altă molipsire, cu mult mai primejdioasă, cu oftică, tuberculoză.

Mai deasă decât îmbolnăvirea plămânilor, este aceea a ochilor; foarte mulți copii cari au fost bolnavi de pojar, rămân bolnavi de ochi; se ivesc niște pete, cari micșorează vederea și cari rămân pentru toată viața.

Din cele descrise până acum, ori cine poate să-și dea seamă, că pojarul este o boală cât se poate de

primejdioasă. Este adevărat că mor mai puțini copii de pojar, decât de scarlatină; dar pojarul este primejdios printr'aceea că lasă în viață un mare număr de copii slabi, ofticoși, bolnavi de ochi, scrofuloși, etc. Învățătura pe care trebuie să o tragem din faptul acesta, este, ca nici un bolnav de pojar să nu rămâe lipsit de căutarea medicului.

A doua învățătură pe care trebuie să o tragem din faptul că pojarul este o boală molipsitoare, e că trebuie să întrebuițăm toate mijloacele, spre a împedează răspândirea boalei.

Ori de câte ori se întâmplă ca vre un copil să se îmbolnăvească cu semnele arătate mai sus, trebuie să se dea de știre medicului, spunându-i-se că e bănuială de pojar. Nimeni să nu creadă că pojarul n-are nevoie de căutarea medicului, deși nu totdeauna medicul se crede dator să prescrie copilului bolnav vreo doctorie oare care. Copilul trebuie să fie ținut în pat, dar nu învelit peste măsură. Din când în când aerul are nevoie să fie primenit. La ferestre se vor pune perdele mai groase, căci bolnavii de pojar nu suferă lumina prea tare. Rufele — cămașa, cearșaful, fața de pernă — se vor schimba cât se poate de des; îndată ce au fost înlocuite, se vor pune într'o apă desinfectantă, pe care o va prescrie medicul. Bolnavul n-are voie să mănânce lucruri cari se mistue cu greu; i se pot da supe făcute cu orez, grîs, făină, poame ferte. Dacă-i este sete, i se poate da apă, dar să nu fie prea rece. Batistele cu cari își șterge nasul, trebuie să fie puse și ele într'o apă desinfectantă și de-bea apoi date la spălat. Să nu uităm niciodată, că copilul care a zăcut de pojar trebuie să stea în casă timp de 3—4 săptămâni, mai ales pe vreme rea. El are nevoie de supraveghierea medicului chiar după ce se află pe cale de îndreptare.

Sfârșesc cu îndrumările, cari rees din cele arătate:

Ori ce boală molipsitoare trebuie să ne aducă aminte de primejdia răspândirii ecestor boale. Trebuie să ne pătrundem cu toții de marea însemnătate a preîntâmpinării boalelor molipsitoare, să știm că molima poate să fie la început ușoară, așa că se vindecă toți copiii cari s-au îmbolnăvit, pe când copiii cari se îmbolnăvesc în urmă, mor cu toții.

Se înțelege dela sine, că atunci când în casă se află un copil bolnav de pojar, frații și surorile n-au voie să meargă la școală, până ce boala a trecut și s-a făcut desinfectarea locuinței, în care a zăcut bolnavul, și a lucrurilor de cari s-a slujit. Locuitorii cari au copiii sănătoși, să fie sfătuiți să se păzească de casa în care zace un bolnav de pojar; să nu-și trimită copii în acele case și să nu se ducă nici ei. Să nu uităm că otrava boalei se găsește și pe lucrurile cu cari a umblat sau cari se află în odaia bolnavului și că boala este molipsitoare mai cu seamă la început, chiar înaintea ivirii spuzelei.

O O O

FLORI DE-O ZI

Aurul polului nordic.

Cine-ar fi crezut vreodată, că pustietățile fără de sfârșit dela polul nordic ar ascunde sub straturile de gheață bogate masse de aur? De sigur, foarte puțin, căci foarte puțin s-au gândit la aceea, că omenimea ar putea peste tot avea vreun folos oarecare din aceste întinsuri deșarte. Expedițiile ce s-au făcut la polul nordic, nu s-au făcut niciodată împintenate de vreun astfel de gând și pe cei dintâi exploratori i-au îndrumat înspre meleagurile acestea numai dorul de-a cunoaște ceea ce li se părea o enigmă. Conduși de curiozitatea care e inerentă firii omenești, ei au pornit spre câmpurile cu gheață eternă, nu din râvna după bogății, ci numai de dorul și de setea după descoperiri de lucruri nouă. În timpul din urmă însă exploratorii cari reveniau dela polul nordic spuneau ciudate basme despre pământul acesta îmbrăcat în straie de zăpadă. Cică sub gheața de veacuri s-ar ascunde munți întregi de aur, cari așteaptă nerăbdători cea dintâi lovitură de ciocan, ca să se prăbușească apoi în brațele omulețului avar. Vestea această pe cât a fost de neașteptată, pe atât a fost și de atrăgătoare. Acum era o țintă, era un scop, era ceva, pentru ce se merită să iei drumul necunoscutului pământ: era cel puțin credința, că poate dai de piatra aceea care e atât de stăpână pe viață.

Acu-i anul, când cea dintâi veste, că la polul nordic s-ar afla munți de aur, a străbătut în America, lumea și-a frecat mulțumită pumnii că i s-a pus în perspectivă pe neașteptate un nou izvor de câștig, și iute și degrabă s-au înjghebat deodată trei expediții, ca fiecare cea dintâi să pună stăpânire pe bogăția fără de stăpân.

Cel dintâi explorator a fost unul *Scott* din Canada, care a pornit poate cu cea mai multă nădejde, să caute aurul în țara gheții eterne. Nu l-a găsit însă, și norocul lui s-a mărginit abia la atâta, că a aflat niște izvoare de petrol și mine de fer. Folosul acestora însă din punct de vedere comercial deocamdată e zero, căci poate numai peste sute de ani va fi având omul nevoie să aducă de aici petrolul și ferul.

După *Scott* a pornit să afle aurul unul *Bartlett*, un tovarăș de odinioară a lui *Peary*, dar acesta a pățit-o și mai rău și aproape a plătit cu

viața încercarea sa cutezată. *Corabia Algerine* a sa a fost zdrobită în îmbrățișarea sălbatecă a doi munți uriași de gheață și s-a cufundat așa de iute, că tovarășii lui *Bartlett* afară de șapte lăzi de friptură și trei butoaie de bere n-au mai putut salva nimic de pe ea. După suferințe grele, amenințați să moară de foame și de frig, i-a scăpat din ghiara morții *Scott*, care se reîntorcea abătut, că nu i-a fost dat să izbăvească visul, pe care-l făurise cu atâta însuflețire. Dacă *Scott* numai 6—7 zile ar mai fi zăbovit întru căutarea munților de aur, *Bartlett* și tovarășii săi și-ar fi aflat cu siguranță mormântul în troienele de zăpadă, și munții de aur dela polul nordic și-ar fi avut cei dintâi martiri, dar de sigur nu și pe cei din urmă.

Ceea ce acestor doi nu li-a fost dat, se pare însă că-i reușește unui alt explorator, lui *Bernier*. El afirmative ar fi aflat munții de aur în părțile nordice ale ținutului *Baffin*. După veștile ce sosesc dela el, sub câmpiile de zăpadă aurul se găsește în grămezi bogate și s-a hotărît, să petreacă iarna aici, ca la primăvara ce vine să se poată pune de cu vreme pe muncă și să încarce din greu aur pe vapor. Poate i va succede, dacă nu se va prăpădi în iarna lungă de opt luni, și dacă la reîntoarcere nu va păși ceea ce era să pătească *Bartlett*.

Dacă zvonul acesta despre munții de aur dela polul nordic e adevărat, atunci cunoașterea temeinică a polului nordic e asigurată. Exploratorii de-acu înainte vor avea pe lângă ținta științifică și un alt scop și un alt imbold să pornească spre polul nordic: cel al îmbogățirii.

Dacă vestea despre munții de aur dela polul nordic nu e o scornitură, descoperirea totală a acestuia e asigurată, căci setea după aur e mai mare ca setea după știință. Și oameni setoși după aur se vor afla și atunci, când oamenii setoși după știință au dispărut.

R. M.

*

Moda nouă.

În timpul din urmă și în modă, ca și pe alte terene, ca de pildă de cel literar, cucerește tot mai mult individualismul și originalitatea. Fiecare damă își croiește costumul după gusturile sale speciale și în saloanele mari ale croitorilor din Paris, azi nu mai vezi costume, cari au menirea să se răspândească în forma lor neschimbată pe întreg rotogolul pământului. Dimpotrivă, fiecare costum

din aceste saloane are par'că ceva deosebit, o notă proprie a sa, care e potrivită numai și numai la anumite ființe, după gustul căruia s'a executat costumul. Azi o haină potrivită făcută cu gust, ca ea să prindă frumos pe dama, care o îmbracă, e o mică copo d'operă și e făcută luându-se la croiul ei în considerare o mulțime de puncte de vedere artistice. Punctul de vedere pur artistic într'adevăr se pare că în croiul de azi cucerește tot mai mult teren, pentru că și în privința aceasta să se ție cont de recerințele sociale. În modă în iarna aceasta vor dumină din nou liniile simple. Costumele acestea însă tocmai în urma unei simplități de colorie elegante, oferă ochiului un tablou poetic și pitoresc. Mai de mult tocmai nepotriveala colorilor strică întreg aspectul pitoresc al unui costum și deși astfel de greșeli și azi se comit în mare măsură, lumea elegantă totuși începe să țină seamă de noul curent, care vrea să ridice în modă cultul frumosului simplu și al individualismului. Costumele

Costum croit după moda nouă.

moderne sunt lipsite totodată și de țirada ceea multă, care nu cadrează deloc cu nuansele colorilor simple din moda cea nouă. Peste tot, întreagă moda aceasta va cuceri numai între damele cu un gust foarte desvoltat și ales, cari sunt convinse că le stă frumos și în costume simple, dar artistic executate. Firește, cu costumele croite după modă aceasta nouă, e neapărată nevoie ca să stea în deplină amonie și jacheta și pălăria, ba chiar și ghețele. Se potrivește numai la dame tinere și svelte, cari nu folosesc nici corset, căci deja însuș gândul, că sub astfel de costume se află corset, e ridicol și strică tot efectul. E de observat, că un astfel de costum are influință chiar și asupra frizurei. O frizură îndrăzneată, cochetă, nu i s'ar potrivi. E un lucru greu pentru dame moda asta nouă, dar aceleia, care nimește în toate armonia perfectă, îi oferă multă plăcere. — O particularitate a modei acesteia noui e și volanul (crețele) dela gât. Sunt foarte practice îndeosebi la toaletele de plimbare și după toate semnele o să aibă mare trecere în sezonul acesta de iarnă.

A. M.

*

Răvaș lui Ruch William

Am cetit și eu știrea, că ce faptă nobilă ai săvârșit tu, când te-ai hotărât prin moartea ta să scapi dela moarte o altă ființă. Erai un biet vânzător de ziare în orașul american Gory Indiana, un fel de lăpădătură a orașelor mari, unde mizeria te 'ndeamnă la păcate și virtutea e hulită. Și erai șchiop, sărmane Ruch William, erai șchiop și cu un cărucior trebuia să te târăști dela un colț de stradă până la celalalt. Stăteai răzimat de ziduri și imbiai trecătorului grăbit ziarul cu doi bănuți și tremurai de câteori trecătorul nu te luă în seamă, că poate n'o să poți vinde toate bucățile de foaie și n'o să poți câștiga atâta, ca să ai ce cina în sara aceea. Așa posomorât ai stat și atunci când, plecându-ți ochii pe ziarul, care-ți tremură în mână, ai început să cetești în slovele mărunte povestea aceea atât de tristă, că în spitalul din oraș se află o ființă frumoasă ca un înger, care va trebui să moară peste câteva zile pe urma arsurilor grozave, ce le-a îndurat, dacă nu se va găsi un erou, care să lase să i se taie pelea proprie,

pentru ca să fie plantată pe carnea arsă a ei. Știrea aceasta te-a mișcat mult, iubite William, și în cealaltă zi dimineța tu te-ai dus șchiopătând la poarta spitalului și-ai spus, că tu te jertfești pentru frumoasa fată. Și n'ai glumit, nu te-ai speriat și nu te-ai temut, când te-au așezat alătura de ființa aceea, care se luptă cu moarte, și ai lăsat să taie de pe trupul tău o fâșie de piele de 140 cmetri de lungă. Pielea ta plantată pe trupul ars al bolnavei a vindecat-o pe aceasta, dar tu, sărmane, tu ai căzut jertfă maritimiei tale, că pentru tine n'a mai fost cine să se jertfească, ca să te scape dela moarte.

Fapta asta a ta e așa de duiosă și e așa de plină de învățătură. Nimic nu poate fi mai nobil, mai frumos, mai dumnezeiesc, decât să te poți jertfi pentru altul, și tu Ruch William, tu ai săvârșit fapta asta așa de frumoasă, pe care om pe fața pământului o săvârșește așa de rar. Dacă ecsistă vieață și după moarte, tu, iubite Ruch William, tu trebuie să duci pe lumea cealaltă o vieață foarte frumoasă, căci tu ai murit scăpând prin moartea ta pe altul dela moarte.

B.

*

Centenarul

preparandiei gr.-or. rom. din Arad.

În 3/16 Noemvrie c. în Arad se va serba iubileul de 100 de ani al preparandiei gr.-ort. rom. din loc, și cu acest prilej se vor ilustra strălucitoarele fapte pline de jertfă și abnegație ale bărbaților întemeietori ai acestui focar de cultură românească, servindu-ne cu veșnice imbolduri a pași pe urma lor, spre desăvârșirea înaltelor noastre ținte. Programul acestei sărbări în liniamente generale e următorul:

Sâmbătă, în 3/16 Noemvrie la orele 8 a. m. se va celebra liturghie solemnă în catedrala din Arad de P. S. D. Episcop Ioan I. Papp și se va ține parastas pentru profesorii răposați.

La orele 11 a. m. va avea loc comemorarea centenară în sala festivă dela seminar prin P. C. D. Roman R. Ciorogariu, directorul seminarului, după care va urmă cuvântul

P. S. D. Episcop Ioan I. Papp, ca patron al institutului. Tot cu această ocazie se va primi salutul delegaților și se vor înfățișa din partea Reuniunilor învățătoresți din Arad, Caransebeș și Oradea-mare, portretele marilor nostri dascăli D. Țichindeal, C. D. Loga, A. Gavra etc., precum și acela al eroului legendar, Moise Nicoară, care a purtat lupta cea mai eroică, pentru așezarea pe scaunul episcopesc aici în Arad a unui episcop român.

La ora 1 va avea loc banchetul la Crucea-albă.

Seara la orele 8 și jumătate se va aranja un concert în sala mare dela Crucea-albă din partea tinerimei seminariale sub conducerea profesorului de muzică, Trifon Lugojan. Tot cu această ocazie se va ceti o disertație despre cei dintâi profesori ai preparandiei din Arad, de prof. Dr. Avram Sădean.

După concert va urmă dans.

Pentru aranjarea acestor serbări culturale s'a constituit un comitet aranjator, care să stea la dispoziția publicului interesat, sub presidiul dlui director seminarial, deci rugăm pe participanții la aceste sărbări să se adreseze direcțiunii seminariale în chestie.

Atragem atenția publicului asupra broșurei „Cei dintâi ani din trecutul și vieța preparandiei gr.-or. rom. din Arad și Arătarea de D. Țichindeal“, care se poate căpăta la „Librăria Diecezană“ și „Librăria Tribunei“ din Arad, cu prețul 2 cor. plus porto 20 fil.

O O O

Scrisori dela Redacție

MANUSCRISELE NU SE ÎNAPOIAZĂ

V. B. Poeziile dvoastre nu se pot publică, fiind slabe chiar și ca încercări de diletant.

Tr. Daniel. Deși cele trimise nu se pot publică, totuși vă îndemnăm să mai scrieți, căci câteva versuri mai succese ne îndreptătesc să credem, că odată poate veți putea da ceva mai bun.

P. Cassian. Nepublicabile.

C. M. Regretăm, că din lipsă de spațiu trebuie să renunțăm la publicarea ghiciturilor de șah, cari ocupă prea mult loc. Nu le putem folosi.

C. C. Din cele trimise vom căuta să publicăm ce se poate.

O O O

